



Til lovforslag nr. L 215

Folketinget 2016-17

Betænkning afgivet af Retsudvalget den 13. juni 2017

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af straffeloven

(Skærpelse af straffen for utryghedsskabende tiggeri)

[af justitsministeren (Søren Pape Poulsen)]

1. Ændringsforslag

Dansk Folkepartis medlemmer af udvalget har stillet 2 ændringsforslag til lovforslaget.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 2. juni 2017 og var til 1. behandling den 2. juni 2017. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Retsudvalget.

Dispensation fra Folketingets forretningsorden

Et flertal i udvalget (S, DF, V, LA og KF) indstiller, at der dispenseres fra bestemmelsen i Folketingets forretningsorden § 8 a, stk. 2, om, at der skal gå 2 dage fra offentliggørelsen af betænkningen, til lovforslaget kommer til 2. behandling, fra bestemmelsen i § 13, stk. 1, således at 3. behandling kan finde sted tidligere end 2 dage efter 2. behandling, og fra bestemmelsen i § 13, stk. 1, om, at der skal gå 30 dage fra lovforslagets fremsættelse, til det kan vedtages ved 3. behandling.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 2 møder.

Høring

Et udkast til lovforslaget blev samtidig med fremsættelsen sendt i høring, og justitsministeren sendte den 2. juni 2017 dette udkast til udvalget, jf. bilag 1. Den 9. juni 2017 og den 12. juni 2017 sendte justitsministeren de indkomne høringssvar til udvalget, og den 12. juni 2017 sendte justitsministeren et notat herom til udvalget.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har i forbindelse med udvalgsarbejdet modtaget 1 skriftlig henvendelse fra Amnesty International. Justitsministeren har over for udvalget kommenteret den skriftlige henvendelse til udvalget.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 21 spørgsmål til justitsministeren til skriftlig besvarelse, hvoraf spørgsmål 1-7 er besvaret. Udvalget forventer, at spørgsmål 8-21 besvares inden 2. behandling.

3. Indstillinger

Et *mindretal* i udvalget (V, LA og KF) indstiller lovforslaget til *vedtagelse*. Mindretallet vil redegøre for sin stilling til ændringsforslag nr. 1 og vil stemme imod ændringsforslag nr. 2.

Et *andet mindretal* i udvalget (S) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med det under nr. 1 stillede ændringsforslag. Mindretallet vil stemme imod ændringsforslag nr. 2.

Et *tredje mindretal* i udvalget (EL, ALT, RV og SF) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling. Mindretallet vil stemme imod de stillede ændringsforslag.

Et *fjerde mindretal* i udvalget (DF) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag.

Et *femte mindretal* i udvalget (IA) vil ved 3. behandling stemme hverken for eller imod lovforslaget og de stillede ændringsforslag.

4. Politiske bemærkninger

Socialdemokratiets medlemmer af udvalget bemærker, at man i de største danske byer i stigende omfang dør med hjemløse udlændinge, der åbenlyst tigger på gader og stræder eller overnatter ulovligt i parker og grønne områder. Kirkemedarbejdere i København skal vaccineres mod leverbetændelse, fordi de skal starte hver morgen med at rydde op efter overnattende hjemløse udlændinge, der bruger gaden som toilet. Danske hjemløse bliver afkrævet penge af udenlandske hjemløse for at overnatte på gaden København.

Socialdemokratiet mener, at der er behov for en ny indsats, der kan sikre tryghed i byerne og stoppe tilstrømningen af mennesker, der kommer til Danmark uden at have et sted

at bo og et arbejde. Socialdemokratiet støtter på den baggrund lovforslaget, som har til formål at styrke indsatsen mod udenlandske tilrejsende, som slår lejr på offentlige steder og skaber utryghed. Det er i den forbindelse vigtigt for Socialdemokratiet, at formålet med lovforslaget ikke er at ramme Hus Forbi-sælgeren eller den gamle vagabond.

Socialdemokratiet vil samtidig gerne understrege, at lovforslaget ikke i sig selv ses at være tilstrækkeligt til at komme problemet til livs. Meningen med den fri bevægelighed har aldrig været eksport af tiggeri og triste menneskeskæbner. Derfor bør opholdsdirektivet ændres, så Danmark får mulighed for at sende udenlandske hjemløse hjem igen. Hvis man ikke har et arbejde eller en bolig eller prøver at finde en, har man faktisk ikke noget at gøre her. Socialdemokratiets opfordring til regeringen er derfor, at Danmark skal gå forrest i at samle de omkringliggende lande, som jo oplever de samme udfordringer, og at Danmark sammen med disse lande skal danne fælles front i EU for at få ændret den nuværende udformning af opholdsdirektivet.

Dansk Folkepartis medlemmer af udvalget bemærker, at dette lovforslag følger op på finanslovsaftalen for 2017, hvor det blev aftalt at gøre det nemmere for politiet at opløse de såkaldte romalejre. Dette redskab har politiet brugt flere gange. Det hilser DF velkommen. Dette lovforslag gælder alle, men det er DF's ønske, at lovforslaget først og fremmest vil indgå som endnu et redskab, der primært vil blive rettet mod udenlandske tiggere og udenlandske hjemløse.

Der henvises ligeledes til DF's ordførertale ved 1. behandling.

Formålet med lovforslaget er at sætte ind over for utryghedsskabende tiggeri. Lovforslaget er målrettet tiggeri i gågader, ved stationer og i offentlige transportmidler. DF har inden udvalgsbehandlingen arbejdet for at udvide det til også at gælde tiggeri ved og i supermarkeder, ligesom DF har ønsket at stramme udvisningsreglerne.

Såfremt DF's ændringsforslag om udvisning ikke bliver vedtaget ved 2. behandling, agter DF at stille et ændringsforslag til 3. behandling om højere fængselsstraf for tiggeri i de i lovforslaget nævnte områder.

DF håber at opnå flertal for de stillede ændringsforslag. Såfremt der mod forventning ikke kan opnås flertal for DF's ændringsforslag, vil DF stadig stemme for det endelige lovforslag, idet DF har efterlyst flere initiativer på området. Lovforslaget er under alle omstændigheder endnu et skridt i den rigtige retning.

DF opfordrer derudover justitsministeren og udlændinge- og integrationsministeren til snarest muligt at tage kontakt til EU og til andre landes regeringer med henblik på at ændre bl.a. opholdsdirektivet, således at det bliver nemmere at udvise EU-borgere fra Danmark. Dette arbejde bør regeringen prioritere.

Enhedslistens medlemmer af udvalget bemærker at tiggeri slet ikke burde være forbudt. Fattigdom kan ikke afskaffes ved at forbyde det. Derfor kan Enhedslisten ikke støtte en yderligere stramning af straffen for tiggeri.

Titlen »utryghedsskabende tiggeri« er decideret misvisende for lovforslaget, hvilket også klart fremgår af de konkrete ændringsforslag til loven. Der er tale om at skærpe

straffen for tiggeri, hvis tiggeriet – helt almindeligt tiggeri udført af såvel danske som udenlandske statsborgere – foregår i en gågade, ved en station eller i den offentlige transport.

Enhedslisten ønsker desuden at pointere, at er man fattig hjemløs – som de fleste af de mennesker, vi møder i det københavnske bybillede er – er man ikke automatisk kriminel. Enhedslisten finder det trist, at det åbenbart er nødvendigt at påpege og understrege dette.

Langt de fleste udenlandske hjemløse kommer hertil, fordi de drømmer om at få et arbejde og et bedre liv. Og mange mennesker, der ender på gaden i Danmark, befinder sig dermed i en endnu mere udsat position på gaden end i den fattigdom, de rejste fra. At straffe dem med fængsel for at række hånden frem og bede om en femmer til en kop kaffe er ganske enkelt uacceptabelt.

Enhedslisten føler sig desuden kaldet til at pointere, at ordet roma ikke er en fællesbetegnelse for hjemløse fra Østeuropa. Det er en etnicitet. At dæmonisere en hel etnicitet på den måde, som det sker lige nu, er skræmmende historieløst. Og faktisk er der heller ingen, der ved, hvor mange af de hjemløse, der egentlig har romabaggrund.

Enhedslisten finder det dybt problematisk, at flere partier i forbindelse med debatten om dette lovforslag blander hjemløse, pantsamlere, tiggere og hardcoreorganiserede kriminelle sammen i én pærevælling. Det er beklageligt, at det åbenbart er nødvendigt at præcisere, at det ikke er det samme at samle pant i parkerne og på den måde forsøge at overkomme fattigdom, som det er at smugle våben, begå hjemmerøveri eller andre former for grov kriminalitet.

Enhedslisten mener, samfundet skal behandle kriminalitet som kriminalitet, sociale problemer som sociale problemer og praktiske problemer som praktiske problemer.

Det betyder, at begår man lovbrud i Danmark som EU-borger fra et andet land, skal man fanges, straffes og i de relevante tilfælde udvises, hvilket også sker allerede i dag. I de tilfælde hvor en udvisning er relevant, skal det ske på en ordentlig og værdig måde.

Og så skal vi løse de praktiske problemer, f.eks. ved at genindføre offentlige gratis toiletter og forsøge at undgå spændinger mellem f.eks. parkbrugere og flaskeamlere.

Der skal opføres de såkaldte transitrum, der kan give midlertidige overnatningsmuligheder, et bad og ikke mindst rådgivning om, hvilke muligheder der er og ikke er – og om, hvordan man kommer til det land, hvor man er statsborger, hvis mulighederne for job i Danmark ikke er der.

Enhedslisten mener på linje med høringsvaret fra Amnesty International, at når romaer fra bl.a. Rumænien overhovedet kan finde det attraktivt at tage til Danmark og hutle sig igennem ved at overnatte under åben himmel i parker og under viadukter og ernære sig ved tiggeri og flaskepant, skyldes det, at romaer i Rumænien (og Slovakiet, Slovenien, Bulgarien og Tjekkiet) udsættes for en massiv undertrykkelse og diskrimination, som omfatter stort set alle samfundsforhold og fører til en fattigdom, som næppe ses noget andet sted i Europa.

Det rigtige ville være, hvis den danske regering – sammen med andre berørte medlemslande – tog initiativ til, at

der i EU-regi blev lagt et betydeligt større pres på bl.a. Rumænien for at få dem til at efterleve tidligere tiders løfter om at fjerne den massive diskrimination, som romaer udsættes for.

Romaers problemer med racisme og diskrimination og deraf følgende fattigdom i en række østeuropæiske lande skal selvsagt ikke løses i Københavns gader, men lovforslaget er et perspektivløst forslag, som ikke bidrager til løsningen på problemerne.

Alternativets medlem af udvalget mener ikke, at man kan straffe sig ud af fattigdom. Udenlandske hjemløse skal ligesom danske hjemløse mødes med empati og respekt. De har ligesom alle andre mennesker ret til et liv med værdighed og rettigheder. Alternativet foreslår derfor i tråd med Institut for Menneskerettigheders anbefalinger at afkriminalisere tiggeri og alene strafforfølge sådanne handlinger, når dette i den konkrete situation fører til overtrædelse af ordensbekendtgørelsen. I stedet for at kriminalisere og straffe handlinger knyttet til fattigdom er der behov for at sætte ind med helhedsorienterede sociale indsatser, der virker. Skærpet fængselsstraf for handlinger relateret til fattigdom er uacceptabel og vil ikke have anden effekt end at straffe mennesker for at være fattige. Udfordringerne med udenlandske hjemløse kræver i stedet en ambitiøs social indsats, herunder rådgivning, lægehjælp, logi og støtte til frivillig hjemrejse. Alternativet foreslår, at midlerne til regeringens lovforslag bruges til at udvide den sociale indsats og til at oprette et reelt hjemløseherberg eller transithus for udenlandske hjemløse i København. Alternativet tager skarpt afstand fra den hetz og diskriminerende tone som rettes mod romaerne som etnisk minoritet. Romaerne har en kompleks historie og udsættes stadig for undertrykkelse i hele Europa. Det skal vi tage alvorligt, tage afstand fra og ikke bidrage til. Derfor skal Danmark også arbejde for en fælles europæisk indsats for at sikre bedre forhold for romaer i Europa. Det kræver bl.a., at Danmark engagerer sig i EU's sociale arbejde, arbejder for en revidering af opholdsdirektivet og aktivt – på EU-niveau – arbejder for at komme undertrykkelsen og eksklusionen af romaer i deres oprindelseslande til livs.

Socialistisk Folkepartis medlem af udvalget bemærker, at SF finder, at lovforslaget adresserer en reel problemstilling, men med en forkert og forhatet løsning. SF er enig med organisationer såsom SAND, Rådet for Socialt Udsatte, Det Kriminalpræventive Råd, Institut For Menneskerettigheder, Retspolitisk Forening m.fl., der mener, at problemet er reelt, men ikke kan eller bør løses på denne måde. Problemet er europæisk, og løsningen bør være europæisk.

Lovforslaget kriminaliserer fattigdom, både for danske og europæiske borgere. Vi skal ikke acceptere utryghed i vores gader, men lovforslaget skyder med spredheagl og sender udsatte mennesker direkte i fængsel, uanset om deres eneste brøde er at være fattige og tigge.

SF mener, at regeringen bør se på opholdsdirektivet og rammerne for den frie bevægelighed. SF er enig med Advokatrådet og Landsforeningen af Forsvarsadvokater, når de kritiserer hastværket og den ringe mulighed for at få genarbejdede høringsvar.

Tjóðveldi og Javnaðarflokkurinn var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Æ n d r i n g s f o r s l a g

Af et *mindretal* (DF), tiltrådt af et *mindretal* (S):

Til § 1

1) I det under *nr. 1* foreslåede § 197, stk. 2, indsættes efter »stationer«: », i eller ved supermarkeder«.
[Tiggeri i og ved supermarkeder]

Af et *mindretal* (DF):

Ny paragraf

2) Efter § 1 indsættes som ny paragraf:

»§ 01

I udlændingeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 412 af 9. maj 2016, som ændret bl.a. ved lov nr. 1744 af 27. december 2016 og senest ved lov nr. 506 af 23. maj 2017, foretages følgende ændring:

1. I § 26 indsættes som *stk. 3*:

»Stk. 3. Uanset stk. 2 skal en udlænding, der idømmes ubetinget frihedsstraf efter straffelovens § 197, stk. 2 og 3, altid udvises.«
[Udvisning af udlændinge, der er dømt efter straffelovens § 197, stk 2 og 3]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1

Ved »supermarked« forstås en selvbetjeningsbutik, hvis primære sortiment er føde- og dagligvarer. Ændringsforslaget omfatter alle egentlige butikker af en vis størrelse, der forhandler et bredt udvalg af både føde- og dagligvarer. Ændringsforslaget omfatter ikke kiosker og andre mindre salgssteder med et begrænset varesortiment. Ændringsforslaget omfatter supermarkeder, der er beliggende i et butikscenter.

Ændringsforslaget omfatter tiggeri »i eller ved« et supermarked. Ændringsforslaget omfatter således tiggeri, der foregår inde i supermarkedet, ligesom tiggeri, der foregår umiddelbart uden for supermarkedet eller på steder, der naturligt hører til supermarkedet, herunder parkeringspladser i tilknytning til supermarkedet, også er omfattet.

Ændringsforslaget omfatter ikke danske hjemløse, der sælger Hus Forbi.

Til nr. 2

Ændringsforslaget indebærer, at en udlænding, der idømmes ubetinget frihedsstraf efter de foreslåede nye bestemmelser i straffelovens § 197, stk. 2 og 3, altid skal udvises.

Justitsministeriet har vurderet, at ændringsforslaget strider mod Danmarks Internationale forpligtelser og EU-retten.

Forslagsstillerne har dog valgt at fastholde ændringsforslaget, da vi mener, at det er afgørende, at Folketinget får gjort op med de stigende problemer med udenlandske tiggere, som ud over at bryde dansk lovgivning chikanerer danske hjemløse og fredelige borgere med deres adfærd.

Peter Skaarup (DF) fmd. Peter Kofod Poulsen (DF) Susanne Eilersen (DF) Hans Kristian Skibby (DF)

Dennis Flydtkjær (DF) Tilde Bork (DF) Preben Bang Henriksen (V) Jan E. Jørgensen (V) Britt Bager (V)

Jakob Engel-Schmidt (V) Carl Holst (V) Michael Aastrup Jensen (V) Henrik Dahl (LA) Christina Egelund (LA)

Naser Khader (KF) Simon Kollerup (S) Lars Aslan Rasmussen (S) Mette Reissmann (S) Mogens Jensen (S) nfm.

Rasmus Prehn (S) Trine Bramsen (S) Kaare Dybvad (S) Rune Lund (EL) Søren Søndergaard (EL)

Carolina Magdalene Maier (ALT) Sofie Carsten Nielsen (RV) Zenia Stampe (RV) Lisbeth Bech Poulsen (SF)

Aaja Chemnitz Larsen (IA)

Tjóðveldi og Javnaðarflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Socialdemokratiet (S)	46	Socialistisk Folkeparti (SF)	7
Dansk Folkeparti (DF)	37	Det Konservative Folkeparti (KF)	6
Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	34	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Enhedslisten (EL)	14	Tjóðveldi (T)	1
Liberal Alliance (LA)	13	Javnaðarflokkurin (JF)	1
Alternativet (ALT)	10	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	1
Radikale Venstre (RV)	8		

Oversigt over bilag vedrørende L 215

Bilagsnr.	Titel
1	Lovudkast: Forslag til lov om ændring af straffeloven (Skærpelse af straffen for utryghedsskabende tiggeri)
2	Udkast til tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
3	Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
4	Høringssvar, fra justitsministeren
5	Høringsoversigt, fra justitsministeren
6	Supplerende høringssvar, fra justitsministeren
7	Henvendelse af 12/6-17 fra Amnesty International
8	1. udkast til betænkning
9	Supplerende høringssvar, fra justitsministeren

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 215

Spm.nr.	Titel
1	MFU spm., om ministeren vil yde teknisk bistand til et ændringsforslag, der indebærer, at straffen for betleri begået et af de i lovforslaget nævnte steder i førstegangstilfælde som udgangspunkt fastsættes til ubetinget fængsel i 3 måneder, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
2	MFU spm., om ministeren, evt. med bidrag fra andre ministerier, vil yde teknisk bistand til et ændringsforslag, der medfører automatisk udvisning af personer, der dømmes for betleri efter de foreslåede nye bestemmelser, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
3	MFU spm., om ministeren vil redegøre for, om lovforslaget vil øge muligheden for at udvise EU-borgere, der har begået betleri, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
4	MFU spm., om ministeren vil redegøre for, om den foreslåede straffeskærpelse alene vil kunne komme til at omfatte udenlandske statsborgere, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
5	MFU spm. om teknisk bistand til et ændringsforslag, der indebærer, at skærpelsen af straffen for betleri også kommer til at omfatte tiggeri i og omkring supermarkeder, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
6	Spm., om der med lovforslaget vil kunne ske udvisning af udenlandske tiggere, hvis tiggeriet har en organiseret karakter, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
7	Spm., om politiet fortsat vil have mulighed for alene at give en advarsel til Hus Forbi-sælgeren, der har taget opstilling ved en station, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
8	Spm. om kommentar til henvendelse af 12/6-17 fra Amnesty International, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
9	Spm. om, hvilke initiativer dansk politi har taget for at sikre, at udenlandske hjemløse ikke bliver tvunget til at begå betleri i gaderne i Kø-

- benhavn under menneskehandelslignende forhold, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 10 Spm. om, hvilke initiativer dansk politi har taget for at oplyse socialt udsatte udlændinge om, at de kan anmelde vold, tyveri og afpresning til politiet, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 11 Spm., om udenlandske hjemløse sigtet for tiggeri bliver spurgt ind til, om de bliver truet og presset af eventuelle bagmænd, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 12 Spm. om, hvor mange personer der har været sigtet for at organisere tilstedeværelsen af udenlandske tiggere i København, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 13 Spm. om, hvor mange personer identificeret som ofre for menneskehandel der er handlet til betleri, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 14 Spm., om ministeren kan bekræfte, at ministeren har udtalt til Ekstra Bladet, at ministeren vil »af med« romaerne, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 15 Spm. om, hvor mange børn der de seneste 5 år har modtaget henholdsvis advarsel og bøde for betleri, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 16 Spm. om, i hvor mange sager, hvor børn har modtaget advarsel og bøde for betleri, der er givet advarsel eller rejst tiltale mod deres forældre eller værger, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 17 Spm., om ministeren mener, at børn skal straffes med 14 dages fængsel, hvis de tigger sammen med forældre eller andre voksne, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 18 Spm., om ministeren mener, at børn skal straffes for tiggeri, hvis de opholder sig i gaderne alene, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 19 Spm. om, hvor mange udenlandske børn der har modtaget bøde efter ordensbekendtgørelsens § 3, stk. 4, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 20 Spm. om, hvad ministeren tænker om, at straffen for tiggeri bliver 14 dages fængsel, mens straffen for butikstyveri oftest er 500 kr., til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 21 Spm., om ministeren finder det realistisk, at domstolene kan afvikle en straffesag mod mistænkte for betleri inden for 14 dage, til justitsministeren, og ministerens svar herpå